

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

1

בפני כב' השופט אביגדור דורות

המערערת: שפרה אלמליח

נגד

המשיב: מנהל מע"מ לוד

2

3

4

5

6

7

8

ב"כ המערערת: עו"ד ערן פלס ועו"ד אליאב נימן

ב"כ המשיב: עו"ד אורי סירוטה

פסק דין

9

10 הערעור שבפניי הוגש בהתאם לסעיף 83(א) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן - "חוק מע"מ"),
11 על החלטת המשיב בהשגה, בגדרה דחה המשיב את השגת המערערת, על שומה לפי מיטב השפיטה,
12 שהוצאה לה בגין התקופה שבין 07/2009 לבין 04/2012 (להלן - "תקופת השומה"), עקב אי דיווח על
13 מכירת ביצים, שהוברחו משטחי הרשות הפלסטינית לישראל.

14

15

16

הליכי השומה וההשגה

17

18 1. ביום 2.1.2014 נשלחה למערערת שומה לפי מיטב השפיטה, לפיה עליה לשלם סך של
19 931,511 ₪, מתוכו קרן מע"מ בסך 804,828 ₪ והיתרה, בגין ריבית והצמדה. השומה
20 התייחסה לעסק של שיווק ביצים, בשם "אלמליח שיווק ביצים" (להלן - "העסק"), אשר
21 נרשם על שם המערערת בשנת 2006, בעקבות פטירתו של המנוח שמעון אלמליח ז"ל, בעלה
22 של המערערת. עד לרישומה של המערערת אצל שלטונות מע"מ, כבעלת העסק, היה בעלה
23 המנוח רשום כבעלים של העסק.

24

25 2. בנוסף, נפסלו ספרי העסק לשנים 2009-2012 והוטל ע"י המשיב קנס, בהתאם לסעיף 95
26 לחוק מע"מ, בסך של 1,124,980 ₪, לאחר שנמצא כי הועלמו קניות של ביצים משטחי
27 הרש"פ, בהיקף של 3,462,744 ₪. הקנס חושב לפי 1% מסך מחיר העסקאות בתקופת

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

- 1 השומה. מחיר העסקאות חושב ע"י המשיב, על בסיס הקניות "בשחור" של הביצים
2 המוברחות משטחי הרש"פ.
3
- 4 המערערת אינה חולקת על סכום המע"מ אותו נדרשה לשלם ולא על חישוב הקנס. הן
5 בהשגה והן בערעור, נטענה על ידי המערערת טענה יחידה והיא, שלאחר פטירת בעלה
6 המנוח, נרשם העסק באופן פורמלי בלבד על שמה של המערערת, בעוד הלכה ולמעשה העסק
7 היה בבעלות גיסה, חנניה אלמליח והוא בלבד, צריך לשאת בחיובים הנדרשים ע"י המשיב.
8
- 9 המערערת הגישה השגה על חיוביה, אשר נדחתה ביום 19.10.2014. בהחלטה בהשגה, קבע
10 המשיב, כי המערערת פתחה תיק עוסק מורשה על שמה, בתחנת מע"מ ירושלים ביום
11 1.3.2006 וזאת בהמשך לפעילות העסקית של בעלה המנוח. המשיב הסתמך על הליך פלילי
12 שהתנהל בבית המשפט המחוזי מרכז ב-ת"פ 50614-07-12, בגדרו הוגש כתב אישום נגד
13 נאשמים, לרבות המערערת (להלן-"ההליך הפלילי"). מדובר בפרשיה שנחקרה במסגרת
14 היחידה הכלכלית של משטרת ישראל, חקירות מס הכנסה ומע"מ, בשורת חשדות כנגד רשת
15 להברחת ביצים משטחי הרש"פ, אשר הוברחו מידי חודש לישראל, ללא פיקוח וטרינרי.
16 המשיב קבע, כי תחת תיק העוסק שהתנהל על שם המערערת, נוהלו עסקאות של מכירת
17 הביצים המוברחות מהשטחים, אשר בחלקם הגדול לא דווחו למע"מ ולא הוצאו בגינן
18 חשבוניות מס ועל כן, הוצאה שומת העסקאות. במסגרת ההליך הפלילי, הורשעה
19 המערערת, על פי הודאתה בעסקת טיעון ונגזרו עליה 6 חודשי עבודות שירות וקנס כספי.
20 המשיב קבע בהחלטתו, כי המערערת שימשה כ"אשת קש" בעסק שהיה למעשה של גיסה,
21 חנניה אלמליח (להלן-"חנן"). הוא ציין בהחלטתו, כי יתכן שהמערערת לא הייתה מודעת
22 לסכומים אותם גלגל חנן במסגרת פעילותו העסקית, אולם אין הדבר גורע מחובות
23 המערערת כלפי רשויות המס, הואיל ופעולות אלו התנהלו על שמה, תוך הסכמתה המלאה.
24
25

הטענות בכתב הערעור

- 26
27
28
- 29 בכתב הערעור נטען ע"י המערערת, כי בעלה המנוח של המערערת היה בעליו הפורמלי של
30 העסק, כאשר אחיו חנן, ניהל בפועל את העסק והיה הרוח החיה בעסק ביחד עם בני
31 אלמליח, שהינו, עד להגשת הערעור, מנהל את העסק. בשנת 2005 נפטר בעלה של המערערת
32 בפתאומיות והשאיר אחריו את המערערת אלמנה עם 4 ילדים קטנים.
33

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

- 1 נטען כי כחודשיים לאחר הפטירה, התגלתה מחלה קשה אצל בנה הבכור של המערערת, 6
2 שחייבה ניתוח של השתלת כליה. המערערת, שהייתה במצב נפשי קשה, ניסתה לאתר תורם
3 שיסכים לתרום כליה לבנה. בשלב זה, לחץ חנן על המערערת להעביר את חשבונות העסק על
4 שמה ולקח אותה אל הבנק, שם חתמה המערערת על מסמכי פתיחת חשבון, בלית ברירה,
5 תוך ניצול מצבה הנפשי הקשה.
6
7
8 בכתב הערעור הוסבר, כי לאחר מאמצים רבים, נמצא לבסוף תורם כליה, והוא יעקב 7
9 אלמליח, גיסה של המערערת, אשר התנדב לתרום כליה עבור בנה הבכור של המערערת,
10 לבקשתו של חנן, אשר היה מעבידו בעסק. המערערת ביקשה מחנן, מספר פעמים לפני ניתוח
11 ההשתלה, לסגור את חשבון הבנק שנרשם על שמה, אולם לאחר ניתוח ההשתלה, היא חדלה
12 מכך, עקב העובדה שחנן נרתם לעזרתה ועזר בשכנוע יעקב לתרום כלייתו, פעולה שגרמה
13 למערערת אי נוחות כלפי חנן לנוכח עזרתו.
14
15 עוד פורט בכתב הערעור, כי בחודש יולי 2012 הוגש כתב אישום בבית המשפט המחוזי מרכז 8
16 נגד 14 נאשמים, הכוללים את חנן ואת המערערת. ב-31.12.2012 ניתן גזר הדין בעניינה של
17 המערערת (בעקבות הסדר טיעון), אשר הודתה בכתב אישום מתוקן. במחצית השנייה של
18 שנת 2012 וברבעון הראשון של שנת 2013, הוגשו נגד המערערת 12 תביעות אזרחיות בידי
19 נושים שונים של העסק, לתשלום חובות בסדר גודל מצטבר של כ-10 מיליון ₪. נטען כי
20 הנושים הנ"ל לא הכירו את המערערת ואף לאחר שחזרו שיקים של העסק, לא נערכו פניות
21 למערערת והנושים ניסו להגיע להסדרים עם חנן.
22
23 הטענות של המערערת בכתב הערעור ביחס לשומה הן שתיים: ראשית, כי המערערת לא 9
24 הייתה שותפה בעסק ולא בעלים של העסק. לטענתה, היא לא הכירה את הלקוחות
25 והספקים של העסק, לא נהנתה ממנו ומעולם לא ביקרה בו. נטען כי המערערת לא ידעה על
26 טיב הפעילות של העסק, לרבות על הברחת הביצים המזויפות. לאור האמור ולאור הפסיקה,
27 אין לראות בה בעלים של העסק, החייב בשומת המע"מ. שנית, נטען להשתק שיפוטי כלפי
28 המדינה, אשר הודתה, בגדרי כתב האישום המתוקן, כי "חנן, אשר במהלך התקופה
29 הרלבנטית לכתב האישום היה הבעלים של עסק גדול לשיווק ביצים... ביצע בחשבון
30 פעולות, אשר הוא היה הנהנה האמיתי שלהן, בסכום העולה על 150 מיליון ₪", ומצד שני,
31 טוענת טענות סותרות בנימוקי החלטתה בהשגה, לפיהן, המערערת היא החייבת בתשלום
32 סכום השומה.
33
34

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

התפתחויות לאחר הערעור

- 1
2
3 10. כתב הערעור הוגש לבית המשפט ביום 3.12.2014. לאחר הגשת הערעור, ניתן בתאריך
4 14.12.2014 בבית המשפט המחוזי בת"א פסק דין, בתיק ע"מ 4199-11-11 טל בנלי נ' פ"ש
5 גוש דן (להלן - "עניין בנלי"). בעקבות כך, הוגשה מטעם המערערת ביום 15.1.2015 בקשה
6 לצירוף אסמכתא משפטית, שהיא הפסיקה האמורה של בית המשפט המחוזי. בבקשה נטען,
7 כי על פי פסק הדין הנ"ל, חבות המס מוטלת על "מי שגרם להפקת או לצמיחת ההכנסה או
8 יש לו תרומה ממשית בכך" וכן, כי נקבע שאדם שנרשם בספרי רשות המס כבעליו של עסק
9 מסוים, רשאי להוכיח שלא הוא הפיק את ההכנסה ולא הוא החייב במס. עוד צוין בבקשה
10 כי:
11
12 "יודגש, כי הטענות המשפטיות והעובדתיות שנטענו ע"י מר בנלי טל, זהות
13 כמעט לחלוטין, עם טענותיה של המערערת, ואף לאור הודאת המדינה במסגרת
14 ההליך הפלילי (כפי שצוין בכתב האישום המתוקן) על כך כי העסק "אלמליח
15 שיווק ביצים" כלל לא היה שייך למערערת, וכי המערערת לא הייתה ה"נהנה"
16 האמיתי, אזי אין כל ספק, כי יש לקבל את הערעור".
17
18 11. ביום 21.3.2016 ניתן בבית המשפט העליון פסק דין, בערעור המדינה על פסק דינו של בית
19 המשפט המחוזי בת"א, בנוגע לעניין בנלי. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה
20 וקבע כי טל בנלי יחוב בשומה. לקביעותיו של בית המשפט העליון עוד נשוב בהרחבה.
21
22 12. בתאריך 23.5.2016 הוגש לבית המשפט תצהיר העדות הראשית של המערערת. בתצהיר זה,
23 הוצהר על ידי המערערת, כי "חנן אילץ אותי באופן מסיבי, להעביר את העסק על שמי".
24 בסוף התצהיר נאמר, כי הוגשה בקשה להזמנת עדים, אשר יעידו על "ניצול משפחת בעלי
25 ז"ל את מצבי הכלכלי, הנפשי והאישי" וכן על "החתמתי בניגוד לרצוני על מסמכים".
26
27 13. בחקירתה הנגדית בבית המשפט, נוספו פרטים נוספים בנוגע לטענת האילוץ, בעיקר, בנוגע
28 לכך שחמותה של המערערת וחנן איימו עליה, שייקחו ממנה את הבית בו התגוררה במושב
29 ובעקבות איומים אלו, הסכימה לחתום בבנק על מסמכי פתיחת החשבון. בסיכומיו, טען
30 ב"כ המערערת, כי מרשתו הייתה נתונה לסחיטה, לאיומים ולכפייה, בניגוד למצב הדברים
31 בעניין בנלי. על כך השיב ב"כ המשיבה בסיכומיו, כי מדובר בהרחבת חזית ברורה, הנובעת
32 מכך, שפסק דינו של בית המשפט המחוזי בעניין בנלי, נהפך בערעור. לכך, אדרש בהמשך.
33
34

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

המסגרת הנורמטיבית

- 1
2
3 14. כאמור לעיל, בית המשפט העליון נדרש בתחילת שנה זו, לסוגיית חבות המס של מי שנרשם
4 כבעלים של עסק ומאוחר יותר טוען, כי אינו הבעלים האמיתי של העסק, וזאת במסגרת
5 פסק הדין בע"א 732/15 פקיד השומה נ' **בנלי טל ואח'**, תק-על 2016 (1) 13887 (21.3.16).
6
7 15. בית המשפט העליון קבע, בפסק הדין הנ"ל, כי מי שהציג מצג שווא לאורך שנים מול רשויות
8 המס, כי הוא בעל העסק, מנוע מלטעון כי אין לו קשר לעסק. נקבע, כי לצד טענת המניעות,
9 קמה גם טענת השתק שיפוטי, אשר אינה מוגבלת לטענות שהועלו בפני ערכאות השיפוט
10 בלבד, אלא היא חלה אף על טענות עובדתיות סותרות שהועלו בפני הרשויות, ובכלל זה, על
11 טענות שהעלה נישום בפני רשות המסים. בסוגיה זו, נאמרו הדברים הבאים, מפי כב'
12 השופט י' עמית:
13
14 **"במקרים כגון דא, הרשות נתונה בידי פקיד השומה, אם לגבות את המס מבעל**
15 **העסק האמיתי המעלים הכנסות העסק, או מאיש הקש, ואל יחשוב האחד כי**
16 **הצבת איש קש או "קוף" בחזית העסק, תקנה לו חסינות, ולהיפך, אל יחשוב איש**
17 **הקש כי מוקנית לו חסינות. כל זאת, ובלבד שאם פקיד השומה מוציא שומות**
18 **חלופיות, הן לא יחולו במקביל ולא ייגבה מס כפול, ועל רשויות המס לתעדף באופן**
19 **ברור בין השומות ו"להביא תעדוף זה לידיעת הגורמים הרלוונטיים - הם הנישום**
20 **החלופי ובתי המשפט שדנים בכל אחת מן השומות" (ע"א 6181/08 וינוקור נ'**
21 **ממונה מס ערך מוסף עכו, פס' 11 (28.8.2012). אציין כי גם בפסק דין זה החיל**
22 **בית המשפט את דוקטרינת ההשתק השיפוטי על שומות מס)".**
23
24 16. בית המשפט העליון הוסיף, למעלה מן הצורך, כי קיימים נימוקים נוספים, בגינם ראוי
25 לקבל את ערעור פקיד השומה, גם בהנחה כי מעורבות איש הקש בעסק הייתה שולית וכי
26 העביר לבעלים "האמיתי" את הכנסות העסק שנכנסו לחשבון הבנק שלו. ראשית, נקבע, כי
27 בעל עסק, אינו חייב להיות מי שמפעיל את העסק בעצמו "ביגיעה אישית", וכי גם העברת
28 הכנסה מהעסק לידי אחר, אין משמעה שהמעביר פטור ממס, בגין אותה הכנסה. שנית, בית
29 המשפט עמד על האבחנה בין שימוש בהכנסה לבין העתקת הכנסה. העתקת הכנסה,
30 באמצעות הסבת הנכס, המבוססת על פעולה משפטית המעידה על כך, להבדיל מהצהרת
31 המסב בלבד, מעבירה את השליטה בנכס ובהכנסה לידי הנסב ותפטור, ככלל, את בעל העסק
32 מחבות המס. שימוש בהכנסה, באמצעות הסבתה לאחר, בעוד שהשליטה בהכנסה או בנכס
33 נותרה בידי המסב, לא תפטור את בעל העסק מחבות המס.
34

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

17. **בעניין בנלי**, נקבע כי יש לחייב את איש הקש במס לאור ההשתק השיפוטי ואף שהוא לא היה בעל התרומה המשמעותית ביותר לעסק בהיבט של "גיעה אישית" והן, מפני שהכנסות העסק הוכנסו לחשבון הבנק של טל בנלי, הבעלים הרשום, והועברו אמנם לבעלים האמיתי (אביו באותו מקרה), אך מבלי להעביר את השליטה בעסק ובהכנסות ממנו, לאחר פסיקה זו אינה פסיקה יחידה. בתי המשפט החילו את כלל ההשתק השיפוטי הן בערעורי מע"מ (ע"א 6181/08 וינוקור נ' ממונה מע"מ עכו (28.8.2012)) והן בערעורי מס הכנסה (ע"א 8659/12 רויכמן נ' מ"י - פ"ש חיפה (10.12.2014)), ע"א 9056/12 קינג נ' פ"ש ירושלים (4.8.2014)).

דיון והכרעה

18. אלה השאלות הטעונות התייחסות והכרעה בערעור זה: **ראשית**, האם קם השתק שיפוטי כלפי המדינה, מכוח העמדה שהוצגה על ידה בהליך הפלילי. **שנית**, האם קם השתק שיפוטי כלפי המערערת, אשר נרשמה כבעלים של העסק מול רשויות המס. **שלישית**, מה משמעות אילוץ המערערת לפתוח את חשבון הבנק בידי חנן ומשפחתו. **רביעית**, מה המשמעות של חיובו של חנן, באותן שומות מס. אדון בנפרד בכל אחת משאלות אלה להלן.

השתק שיפוטי כלפי המדינה

19. כאמור לעיל, נטען ע"י המערערת, כי נחתם עם המדינה הסדר טיעון בהליך הפלילי, על פיו תוקן כתב האישום נגד המערערת, בגדרו נכתב כי חנן היה הבעלים של העסק והוא שהיה הנהנה האמיתי של הפעולות בחשבון הבנק של העסק. בהתאם לכך, חובות המס שייכים לחנן ולא למערערת, מכוח השתק שיפוטי נגד המדינה.

20. טענה זו הועלתה על ידי המערערת כטענה מקדמית ונדחתה ביום 20.1.2016 על ידי כב' השופט ב' גרינברגר, המותב הקודם שהתחיל לדון בתיק זה, לפני העברתו לדיון בפניי. בהחלטה זו נקבע, כי עובדות כתב האישום ותוצאות ההליך הפלילי כלל אינם עומדים בסתירה לעמדת פקיד השומה בהליך הערעור ואין להשליך מן הממצאים המהותיים של ההליך הפלילי, על שאלת האחריות למס. נקבע כי האחריות במס, הנגזרת מרישום הבעלים בתיק המס, אינה חופפת את האחריות הפלילית, הנגזרת מן המעשים שבוצעו הלכה למעשה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

21. זאת ועוד. עיון בהחלטת המשיב בהשגת המערערת, מלמד כי החלטת המשיב, אינה מבוססת על הטענה, כאילו המערערת הינה הבעלים של העסק, ומי שניהלה את העסק בעצמה. בסעיף 2 להחלטה בהשגה נאמר במפורש:
- 4
- 5 " מכתב האישום שהוגש כנגד גב' אלמליח עולה כי שימשה כאשת קש בעסק
- 6 שהיה למעשה של גיסה, חנן אלמליח. גב' אלמליח פתחה חשבון בנק מתוך ידיעה
- 7 שחשבון זה ישמש לטובת גיסה. חתמה על פנקסי שיקים פתוחים כדי לאפשר
- 8 לגיסה חנן אלמליח לפעול כאשר הוא מסתתר מאחורי גבה מהרשויות".
- 9
22. מדברים ברורים אלה, רואים כי עמדתו של המשיב מכירה בכך, שהעסק היה למעשה של חנן וכי המערערת שימשה כאשת קש. חיוב המערערת בתשלום המס, אינו מבוסס על עמדה הסותרת את עמדת המדינה בהליך הפלילי, אלא על עמדה המתיישבת עם כתב האישום המתוקן, בו נכתב כי בפתיחת החשבון על שמה ובמתן פנקסי ההמחאות הריקים עליהם חתמה מראש, לפני העברתם לחנן, שהיה הבעלים של העסק, גרמה המערערת להכשלת הדיווחים לרשות להלבנת הון.
23. לאור האמור, אני דוחה את הטענה, כי המדינה העלתה טענות סותרות בהליך הפלילי ובערעור זה וכי קיים השתק שיפוטי כנגד המדינה.
- 19
- 20 **השתק שיפוטי כלפי המערערת**
- 21
24. המשיב טען בכתב התשובה, כי המערערת היא שמנועה מלטעון כנגד עובדות כתב האישום המתוקן בהן הודתה ועל בסיסן הורשעה בהליך הפלילי. נטען, שהמערערת בחרה להשאיל את שמה לעסק בניהולו של חנן, על אף שידעה על חובותיו למס הכנסה. לצורך כך, פתחה המערערת חשבון בנק על שמה, ללא צירוף שמו של חנן, חתמה על פנקסי שיקים ריקים אותם העבירה לחנן וחתמה על הדוחות השנתיים של העסק. כמו כן, קיבלה המערערת מחנן, תמורה כספית עבור פעולותיה.
- 28
25. המערערת הורשעה, על פי הודאתה, במסגרת הסדר הטיעון בהליך הפלילי, על פי כתב האישום המתוקן. בכתב האישום המתוקן נכתב כי המערערת פתחה בתחילת 2006 חשבון בבנק הפועלים, כי היא הייתה בעלת זכות החתימה היחידה בחשבון, אף שמטרתה בפתיחת החשבון הייתה ליתן לחנן, לפעול באמצעות החשבון. עוד נאמר בכתב האישום המתוקן, כי המערערת חתמה על עשרות פנקסי המחאות ריקים, ממועד פתיחת החשבון ועד מעצרו של חנן בחודש יוני 2012, והעבירה את פנקסי ההמחאות בשלמותם עם חתימותיה, לחנן. עוד

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

- 1 נאמר שם כי חנן נתן למערערת סכומי כסף שונים, כאשר מרבית הכספים הועברו בתקופה
2 שבה מצבו הבריאותי של בנה היה קשה.
3
- 4 26. המערערת אינה יכולה בהליך שבפניי, להתנער מהודאתה בהליך הפלילי ולהביא ראיות,
5 הסותרות את האישום בו הודתה. הודאתה בהליך הפלילי והרשעתה על פי הודאתה, יוצרים
6 השתק שיפוטי כלפיה.
7
- 8 27. לא זו אף זו. המצג שהציגה המערערת כלפי שלטונות המס, בשנים 2006 עד 2012, כאילו
9 היא בעלת העסק לשיווק ביצים, בעוד היא משמשת "אשת קש" עבור גיסה חנן, יוצר
10 מניעות והשתק שיפוטי, המונע ממנה להתכחש למצג ולפעולותיה במהלך 6 השנים הנ"ל.
11
- 12 28. כאמור לעיל, המערערת הגישה לבית המשפט בחודש ינואר 2015, לאחר הגשת הודעת
13 הערעור, בקשה להוספת אסמכתא משפטית. בבקשה נכתב במפורש, כי הטענות המשפטיות
14 והעובדתיות שנטענו על ידי טל בנלי (המערער בתיק ע"מ (ת"א) 4199-11-11), זהות כמעט
15 לחלוטין, עם טענות המערערת. רק לאחר שערעור המדינה התקבל בבית המשפט העליון,
16 ניסה ב"כ של המערערת בסיכומיו, להצביע על הבדלים מהותיים ומשמעותיים, המבחינים
17 בין עניין בנלי, לבין הטענות המשפטיות והעובדתיות של המערערת. ניתן להשתמש
18 בהשאלה בביטויים מתחום התעבורה, כדי לתאר את המצב. בעקבות קבלת ערעור המדינה,
19 ארעה למערערת "תאונה משפטית", דבר שהוביל את באי כוחה, לנסות לבצע "סיבוב
20 פרסה", במהלך ערעור זה. קבלת ערעור המדינה בבית המשפט העליון, תוך כדי התנהלותו
21 של תיק הערעור, אינה יכולה להצדיק צעד כזה, על פיו, טענות המערערת לובשות צורה
22 חדשה, כדי להתאים עצמן למכשולי הדרך.
23
- 24 29. למעלה מן הצורך, אציין, כי המערערת, בדומה לעניין בנלי, נרשמה כעוסק במע"מ, פתחה
25 חשבון בנק, ממנו בוצעו תשלומים לספקים של העסק באמצעות המחאות, חתמה על
26 הדוחות הכספיים של העסק וזאת משנת 2006 ועד אמצע שנת 2012, ואף משכה כספים
27 מחשבון הבנק עבור עצמה. בחקירתה במשטרה מיום 12.7.12 נרשמו מפי המערערת (אף
28 שלא חתמה על ההודעה) כך:
29
- 30 "ת. אני אמנם בעלת העסק אבל לא נמצאת בעסק אף פעם, ורק גיסי חנן אלמליח
31 מנהל לי את העסק. בעלי שמעון נפטר לפני 7 שנים כמעט, העסק היה בבעלותי
32 ובבעלות בעלי שנפטר. כשהוא נפטר העסק היה בבעלותי היחידה, אבל חנן
33 אלמליח ניהל לנו את העסק כל הזמן, מאז ומתמיד, גם כאשר בעלי שמעון ז"ל
34 היה חי. אז בעלי שמעון היה קצת מעורה, אני אף פעם לא הייתי מעורה..."

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

- 1 ת. ואני רוצה למכור את העסק כי קשה לי עם כל הסיפורים האלה, ואני לא
 2 בנויה לבעיות הכלכליות שבעסק...
 3 ת. פעם בשנה הוא (חנן אלמליח) אומר לי מה קורה עם העסק והוא שולח אותי
 4 לרו"ח לחתום כדי שהעסק לא ייפול. אני בסה"כ מתפרנסת מהעסק...
 5 ש. מתי את חותמת אצל רו"ח?
 6 ת. בסוף שנה, פעם בשנה...
 7 ש. מה הרווח שלך מהעסק?
 8 ת. אני פונה לחנן ומבקשת כסף לפי צרכיי או מוציאה כסף מחשבון הבנק של
 9 העסק, דווקא לאחרונה לקחתי בצורה קבועה סכומים שנעים בין 10-15 אלף ₪,
 10 לפעמים פחות...
 11 ש. מי עוד מיופה כוח לחשבון או מורשה חתימה בחשבון?
 12 ת. רק אני, אבל אני חותמת על פנקסי צ'קים שלמים באופן חופשי ומעבירה לחנן
 13 ע"י יובל שעובד אצלו...
 14 ש. האם כל התשלומים עבור ההוצאות של העסק מדווחים להנהלת החשבונות?
 15 ת. ממה שידוע לי הכול מדווח וכל הדיווחים על כל התשלומים מדווחים.
 16 ש. איך את יודעת זאת, אם את לא מעורבת בעסק, שהכול מדווח?
 17 ת. כי כשאני מבררת עם יובל או איילת פעם בחודש אם הכול מדווח אז הם
 18 אומרים שהכול בסדר, לעתים זה פעם בחצי שנה או פעם בחודשיים שאני מדברת
 19 איתם, כאשר צצה בעיה...
 20 ש. מה לגבי העברות בנקאיות?
 21 ת. שאני רוצה אני עושה.
 22 ש. וחנן מבקש ממך לעשות העברות בנקאיות?
 23 ת. לא, רק לעצמי אני עושה העברות בנקאיות".

24
 25 30. העסק הפעיל 4 משאיות, אשר שימשו לחלוקת הביצים. רישיונות המשאיות היו רשומים על
 26 שמה של המערערת. כך נרשם מפי המערערת בחקירתה בפני חוקרי מע"מ בתאריך
 27 13.11.11, אף שהמערערת סירבה לחתום על ההודעה שנגבתה ממנה:
 28

- 29 "ש. האם הרישיונות של המשאיות נשלחים לביתך?
 30 ת. הם נשלחים לביתי ואני נותנת אותם לבני (אלמליח).
 31 ש. קווי החלוקה של ביצים שהיו לך, איפה הם? מה קורה איתם כיום?
 32 ת. היו לי 4 משאיות שכנראה ספקו 4 קווים של גליקסמן (ספק ביצים). כיום
 33 אינני יודעת מה קורה פעם הוא אמר לי שיש שני קווים פעם שלוש".
 34

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

- 1 המערערת חתמה בפני רואה החשבון של העסק על דוחות שנתיים. היא הודתה בכך
2 בחקירתה הנגדית, אף שציינה, כי על חלק מן הדוחות לא היא חתמה וכי חתימתה זויפה
3 (עמ' 54 לפרוטוקול, שורות 6-9):
4
5 **"ש. תאשר לי שרו"ח גולני ביקש ממך מידי פעם בפעם לחתום על הדו"חות**
6 **הכספיים של העסק הזה של השיווק ביצים.**
7 **ת. כן. פעם בשנה ולא כל שנה. כי היו שנתיים שראיתי דו"חות שנחתמו שלא על**
8 **ידי."**
9
10 32. בחקירתה הנגדית בבית המשפט, ניסתה המערערת להתנער מכך שהודתה בכתב האישום
11 המתוקן בהליך הפלילי ומהעדויות שנגבו ממנה במשטרה. בישיבה מיום 1.6.16 נשאלה
12 המערערת על כך שהודתה בהליך הפלילי בעובדות כתב האישום המתוקן (עמ' 35-36):
13
14 **"ש. האם עמדת בבימ"ש פלילי והודית באשמה ובעובדות של כתב האישום**
15 **המתוקן?**
16 **ת. לא היה מטעמי מילה אני מודה. אני חתמתי על עסקת טיעון...**
17 **ת....איך אפשר לשפוט בן אדם שלא אומר מודה. לא אמרתי את המילה מודה. זה**
18 **מפליא..."**
19
20 33. כאשר נשאלה על עדותה במשטרה בנוגע לדיווחים החודשיים או הדו חודשיים שקיבלה,
21 אמרה (עמ' 39 לפרוטוקול, שורה 24) כך:
22
23 **ש. אני מפנה אותך לעמ' 8 בחקירה...האם ענית את התשובה הזו?**
24 **ת. זה לא פעם בחודשיים, זה פעם בשנתיים אולי."**
25
26 34. כאשר התבקשה המערערת לאשר בחקירתה הנגדית, כי העידה שהתפרנסה מהעסק, ניסתה
27 לטעון, כי התכוונה לעסק נפרד של לולים, בהם מגדלים תרנגולות (עמ' 43 לפרוטוקול,
28 שורות 10-14):
29
30 **"ש. בעמ' 2 בחקירה למשטרה, באמצע העמוד, את אומרת "פעם בשנה הוא (חנן)**
31 **אומר לי מה קורה עם העסק ושולח אותי לרו"ח...אני בסה"כ מתפרנסת**
32 **מהעסק". את אמרת את זה?**
33 **ת. לא מהעסק הזה, אני מתפרנסת מהלולים."**
34

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

- 1 אולם, בהמשך חקירתה הנגדית, כאשר נשאלה על העסק של הלולים, הסבירה כי אחרי
2 פטירת בעלה המנוח בשנת 2006 לא הופעלו הלולים. כך העידה (בעמ' 52, שורות 20-22):
3
4 "ש. אבל אמרת קודם כשהראיתי לך בחקירה במשטרה שאת כותבת שאת
5 מתעסקת מהעסק, אמרת שהתכוונת מהעסק של הלולים.
6 ת. זה כאשר בעלי היה חי. אחרי שהוא נפטר לא היה לי כלום".
7
8 ברור כי בחקירתה במשטרה, בשנת 2012, המערערת לא נשאלה על עסק הלולים שפסק לפעול
9 בשנת 2006, אלא ביחס לעסק של שיווק ביצים, אותו ניהל חנן, בשנים 2006-2012.
10
11 35. כאשר הוצגו למערערת בחקירתה הנגדית כחמישים שיקים חתומים על ידה (מחשבון הבנק
12 שנפתח על ידה) שנמשכו במהלך שנת 2011 על סכומים מצטברים של כ- 2.4 מיליון ₪, טענה
13 תחילה כי אינה מכירה את השיקים (עמ' 49 לפרוטוקול, שורות 1-3):
14
15 "ת. כל אלה שיקים שאני לא מכירה בכלל. יכול להיות שזה שלי ויכול להיות שזה
16 מזויף. יכול להיות שזה שלי ולא בטוח ב-100 אחוז" ...
17
18 כאשר התבקשה לסמן ע"ג צילומי השיקים, את השיקים שאינם נושאים את חתימתה,
19 סימנה המערערת 22 מתוך יותר מחמישים שיקים.
20
21 36. כאשר התייחסה המערערת לעדות שנגבתה ממנה במשטרה בחודש יולי 2012, בסמוך לאחר
22 פתיחת החקירה הגלויה, בפרשת הברחת הביצים משטחי הרשות, טענה כי לא חתמה בסוף
23 הודעתה, כי לא הייתה מסוגלת לקרוא את הכול, כיוון שנטלה כדורי הרגעה וחשה
24 מסוחררת (עמ' 38 לפרוטוקול, שורות 28-29). בהמשך חקירתה, שינתה את גרסתה:
25
26 "ש. קודם אמרת שלא היה לך סבלנות לקרוא את העדות, ועכשיו את אומרת
27 שקראת והיו דברים שחשבת שלא היו צריכים להיכתב?
28 ת. אחרי 6-7 חקירות לא קראתי וכשראיתי שהם כותבים דברים לא נכונים
29 ביקשתי לראות מה כתב וראיתי שלא כתב נכון את מה שאני כותבת ואז אני
30 אמרתי לו שאני לא יכולה לחתום על זה כי זה לא מה שאמרתי. אתה כותב לי כל
31 מיני דברים לא נכונים, והיו מקרים שחתמתי כי לא היה לי ברירה ולא היה לי
32 עצבים לקרוא".
33

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

37. אלה רק דוגמאות ספורות לניסיונות המערערת, במהלך עדותה בפניי, להתחמק ממתן תשובות אמת, ישירות ועקביות לשאלות שנשאלה בחקירתה הנגדית והסתירות בעדותה מערערת את אמינותה בעיני.

אילוץ המערערת בידי חנן ומשפחתו

38. כאמור, בעדותה בבית המשפט, הדגישה המערערת כי אולצה לפתוח חשבון בנק עבור הפעלת העסק וכי עשתה זאת שלא מרצונה החופשי. ב"כ המערערת הדגיש היבט זה, בניסיונו לאבחן בין עניין בנלי לבין עובדות המקרה. כך העידה המערערת בתשובה לשאלה בדבר זהות הגורמים שהפעילו עליה לחצים (בעמ' 33-34 לפרוטוקול):

"ת. אמא שלו והוא וכל המשפחה שלהם. הייתי במצב בדיוק אחרי שבעלי נפטר ואחרי חודשיים הבן שלי חלה בכליה והיה צריך להתגייס לצבא וגילו ששתי הכליות שלו לא בסדר ולא תפקדתי ולא הלכתי לעבודה 4 חודשים ולקחו אותי לבנק וחיכו לי בחוץ ואמרו לי שאני חייבת לחתום על החשבון ואני לא רציתי ולא רציתי את הבעיות האלה, אמרתי שאני לא יודעת אם זה טוב לעשות ושאלתי את האחים שלי ולא ידעו להגיד מה לעשות, ואמרה לי שאם אני לא אעשה את זה אני מפילה אותם ויקחו לי את הבית ואמרו לי להכין עו"ד, אני לא יודעת איך להתמודד אז חתמתי על החשבון. זה בגלל שבעלי נפטר ולא יכלו לעשות פעולות בחשבון. ואמרו לי שזה זמני".

39. עדות זו נתמכה בעדותה של גב' רחל יששכר, חברתה מזה 30 שנה של המערערת, אשר העידה כי ההורים של חנן אמרו למערערת כי ייקחו ממנה את הבית, אם לא תעשה כרצונם וניצלו את חולשתה (עמ' 23-24 לפרוטוקול) וכן בעדות אחותה של המערערת, גב' אתי רוזנברג, אשר העידה (בעמ' 28 לפרוטוקול) כך:

"ש. השאלה מתייחסת למועד בו היא התלבטה אם לקחת את החשבון על שמה. ת. היא לא התלבטה. היא אף פעם לא רצתה שהעסק יהיה על שמה. היא אולצה מהמשפחה. חמותה אישה מאד קשה שחיבה אותה להעביר את העסק על שמה ואיימו עליה ממש, אמרו שלוקחים עו"ד ותצא מהבית ולא יהיה שלה יותר ותנושל מהכל, אלמנה עם 4 ילדים לא ידעה כבר מה לעשות ואולצה להעביר את העסק על שמה".

40. המערערת הצהירה בתצהיר עדותה הראשית, כי לאחר פתיחת חשבון הבנק על שמה, היא הפצירה בחנן להעביר את החשבון על שמו, והוא תמיד היה מבטיח לעשות כן. בתמיכה

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

- 1 לדברים הנ"ל הובאו לעדות מר מאיר זיקו, ידיד קרוב של המערערת מזה כשמונה שנים,
 2 אשר הצהיר כי היה נוכח בשיחות טלפון בין המערערת לבין חנן, בהן הבטיח חנן שתוך
 3 תקופה קצרה ניתן יהיה לסגור את חשבון הבנק (עמ' 17 לפרוטוקול), וכן חברתה הקרובה,
 4 גב' רחל יששכר, אשר העידה כי שמעה שיחות טלפון, בהן ביקשה המערערת מחנן לצאת מן
 5 העסק (עמ' 25 לפרוטוקול).
 6
- 7 ב"כ המשיב טען בסיכומיו, כי הטענות בדבר לחצים וכפיה, נטענו לראשונה בעת עדותה של
 8 המערערת בבית המשפט והן בבחינת הרחבת חזית ברורה. יש קושי לקבל טענה זו, בשים לב
 9 לטיעון ב"כ המדינה בהליך הפלילי, במסגרת הטיעונים לעונש, בעניינה של המערערת (נספח
 10 3 לכתב הערעור), שם נאמרו מפיו הדברים הבאים:
 11
- 12 " לא ניתן להתעלם מהמצב הנפשי הקשה בו היתה נתונה הנאשמת עם בעלה
 13 אשר שימש לפני הנאשמת כאיש קש עבור אחיו, חנניה אלמליח, ומהלחץ
 14 המשפטי שבו היתה נתונה עם בעלה להיכנס לנעלי בעלה המנוח ולהמשיך לשמש
 15 ככסות עבור גיסה במקום בעלה שנפטר. לא ניתן לשלול את האפשרות כי חנניה
 16 אלמליח ומשפחתו ניצלו את המצוקה האישית והכלכלית אשר אליה נקלעה
 17 הנאשמת ואת העובדה כי העניקו לה תרומת כליה לבנה החולה ובידיהם היתה
 18 האפשרות להעניק לה סיוע כלכלי או להימנע מכך ובכך יצרו אצל הנאשמת
 19 תחושת מחויבות ותלות אשר גרמה לה להמשיך ולהסכים לביצוע עבירות נשוא
 20 כתב האישום".
- 21
- 22 ב"כ המשיב הפנה בסיכומיו לפסק הדין בע"א 1569/93 מאיה נ' פנפורד (ישראל) בע"מ,
 23 פ"ד מח(5) 705, בו נידון נושא כפיה כלכלית בין צדדים לחוזה. לטענתו, עמדו בפני
 24 המערערת חלופות נוספות, מאשר להונות את רשויות המס. כב' השופט מ' חשין קבע בפסק
 25 דינו, כי לחץ כלכלי "בלתי ראוי" הינו תנאי הכרחי לקיומה של כפיה, אך אין בו די. נדרש
 26 בנוסף, כי לצד התם אין חלופה מעשית וסבירה, שלא להיכנע לאותו הלחץ. נקבע, כי
 27 האפשרות לפנייה לערכאות להשגת סעד, סותרת את קיומה של עילת הכפיה. כב' השופט א'
 28 גולדברג קבע, כי על מנת להכריע בסבירות החלופה של פנייה לערכאות שיפוטיות, יש לבחון
 29 אם הצד התמים היה מרע את מצבו, אלמלא נענה לאיום והיה פונה לערכאות.
 30
- 31 43. אנו לא עוסקים בערעור זה, בסיטואציה חוזית, בין שני צדדים לחוזה. זאת ועוד, מוקד
 32 דיוננו אינו ביחסים בין המערערת למשפחת בעלה המנוח, אלא ביחסים שבין לבין רשויות
 33 המס. יחד עם זאת, אימוץ מבחני הפסיקה על דרך ההיקש, בסיטואציה בה הייתה מצויה
 34 המערערת, סמוך לאחר פטירת בעלה בשנת 2006 מביאני למסקנה, שהייתה בידי המערערת
 35 חלופה סבירה, של פנייה לערכאות, או פנייה למשטרה בתלונה על איומים, בטרם נכנעה

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

- 1 ללחצים שהופעלו עליה. אמנם, פנייה למשטרה כנגד קרובי משפחת בעלה המנוח, אינה
2 פעולה קלה, במיוחד במצב הקשה שבו נמצאה המערערת באותה עת ואף פנייה לערכאות
3 השיפוט, הצריכה משאבים כלכליים ונפשיים. יחד עם זאת, לא אוכל לקבל, כי לא עמדה
4 בפני המערערת כל חלופה סבירה בנסיבות העניין.
5
- 6 יש לזכור כי איננו עוסקים במישור היחסים החוזיים שבין המערערת לבין חנן ומשפחתו. .44
7 אנו עוסקים ביחסים שבין האזרח (הנישום) לבין רשויות המס. גם אם הופעלו על המערערת
8 לחצים בידי בני משפחת בעלה המנוח, התוצאה היא, שפעולות המערערת (רישומה כבעלת
9 העסק במע"מ, פתיחת חשבון הבנק על שמה בלבד, וחתימה על פנקסי שיקים פתוחים
10 במשך שנים) אפשרה לגיסה לפעול כשהוא מסתתר מאחורי גבה, תוך שהיא מסתירה אותו
11 מרשות המסים ומהרשות להלבנת הון.
12
- 13 יש לציין, כי המערערת הייתה מודעת לחוסר האפשרות של חנן לפתוח חשבון בנק על שמו. .45
14 היא העידה על כך בחקירתה הנגדית (עמ' 40 לפרוטוקול, שורות 20-22):
15
- 16 "ת. אמר לי 5 דקות פעם אחת שחנן במצב לא טוב ושאלתי מה הבעיה, אמר
17 שהסתבכו עם איזה מישהו ולא יכול לפתוח חשבון בנק וחייבים לשים את זה על
18 השם שלי, ובינתיים, זמני. לא אהבתי את זה ושכחתי מזה בכלל...
19 ש. שאלת או אמרת לו שיקח את העסק וירשום על שמו?
20 ת. אמרתי ואמר שאי אפשר, שהוא לא יכול, שעוד חודשיים שלושה יסגור".
21
- 22 נושא זה, של המניעה לרשום את העסק וחשבון הבנק ע"ש חנן, עלה גם בעדותו של יעקב .46
23 אלמליח, אחיו של בעלה המנוח של המערערת, שהוזמן על ידה לעדות. העד הסביר בחקירתו
24 הנגדית (עמ' 12 לפרוטוקול, שורות 7-14):
25
- 26 "ש. אתה העדת קודם לגבי ההסתבכות של חנן עוד קודם בפרשיות הקודמות,
27 אתה יכול להרחיב? במה הסתבך, לפני הסיפור הזה? אמרת שהעסק לא היה על
28 שמו כי היתה בעיה.
29 ת. אני הייתי איש קבע. להגיד במפורט מה היתה ההסתבכות קח את
30 הפרוטוקולים של בית המשפט, אני יודע בגדול, אני יודע שהיה משהו עם מס
31 הכנסה ומע"מ בעסק הקודם, נסגר, הלך הביתה.
32 ש. אתם ידעתם במשפחה שהיו לו בעיות עם רשויות המס?
33 ת. כן".
34

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

- 1 47. בנסיבות אלה, אין להתייחס אל המערערת כצד תמים, שלא ידע מה המשמעות של מעשיו.
 2 לא לחינם ניסתה המערערת לשנות את המצב והפצירה בחנן מספר פעמים, להעביר את
 3 חשבון הבנק על שמו.
 4
- 5 48. זאת ועוד. אם בתחילת הדרך, ניסתה המערערת לגרום לחנן לשנות את המצב ולהוציאה מן
 6 העסק, הרי שלאחר תרומת הכליה לבנה, חדלה המערערת מניסיונות אלו. כך העידה
 7 המערערת בחקירתה הנגדית (עמ' 54 לפרוטוקול, שורות 24-28):
 8
- 9 **"ת... פעם אחת הייתי בריב רציני עם חנן ואמרתי לו אני רוצה שתעביר על השם**
 10 **שלך. אח"כ תרמו כליה והרגשתי חייבת להם את החיים שלי אז כבר חתמתי להם**
 11 **על הכל. לא יכולתי להסתכסך איתם. זה חמולה במושב. כל יום בודקים אותך**
 12 **ומצלם אותך, אי אפשר עליהם."**
 13
- 14 49. אסיים חלק זה, בניסיון ב"כ המערערת לאבחן את המקרה שלפניי **מעניין בנלי**. בסיכומיו,
 15 טען עו"ד פלס, כי בית המשפט העליון התייחס בפסק הדין לאיש קש שיוצר שותפות מרצון
 16 עם הבעלים האמיתי של העסק ולאיש קש שקיבל טובות הנאה מן העסק. זאת, להבדיל מן
 17 המערערת, עליה כפו ולחצו לתת את שמה, מבלי שניתנה לה טובת הנאה מהעסק.
 18
- 19 50. עיון בפסק הדין של בית המשפט המחוזי **בעניין בנלי**, מלמד כי גם באותה פרשה, טען טל
 20 בנלי (איש הקש), כי פתיחת העסק על שמו נכפתה עליו בעקבות לחצים שהפעיל עליו אביו,
 21 שנמנע מלפתוח עסק על שמו בשל חובות ונושים שהיו לו, וזאת כסיוע לפרנסת המשפחה.
 22 אביו, דוד בנלי, אישר כי בנו פתח את העסק על שמו בעקבות לחצים שהפעיל עליו, כיון
 23 שהוא עצמו לא רצה לפתוח את העסק על שמו בשל חובות ונושים שהיו לו. בית המשפט
 24 המחוזי ציין, כי עדותם של הבן ואביו, לפיה, טל בנלי לא נהנה באופן כלשהו מרווחי העסק,
 25 לא נסתרה והמשיב בערעור (ממונה מע"מ לוד) לא עשה כל ניסיון להפריכה. הנה כי כן, גם
 26 **בעניין בנלי**, אין מדובר באיש קש שיוצר שותפות מרצון, אלא במי שהופעלו עליו לחצים של
 27 קרוב משפחה ושם מדובר במי שלא קיבל טובת הנאה מהעסק. מדוע, אפוא, יש לאבחן את
 28 המקרה שלפנינו, **מעניין בנלי** ?
 29
- 30 51. זאת ועוד. נראה כי המערערת אכן קיבלה טובות הנאה מן העסק, אף שיש מחלוקת, בדבר
 31 היקף טובות ההנאה. בנושא זה, ראוי להפנות לטיעונים לעונש, שהושמעו ביום 31.12.12
 32 בהליך הפלילי, מפי ב"כ המדינה. מדובר באותם טיעונים ממש, אליהם הפנה ב"כ
 33 המערערת, לחיזוק טענתו, כי המדינה הכירה בלחצים שבהם הייתה נתונה המערערת
 34 ושאותם ניצלו חנן ומשפחתו. באותו העמוד בפרוטוקול הדיון אליו הפנה ב"כ המערערת
 35 (נספח 3 להודעת הערעור, עמ' 19 לפרוטוקול של בית המשפט המחוזי מרכז) נאמר כך:

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

- 1
- 2 **" העובדה שבמקרה דנן אנו עוסקים באשת קש אשר קיבלה במהלך השנים מאות**
- 3 **אלפי ₪ מחנניה אלמליח וזאת במקביל למתן שירותי הקש שהעניקה לו, מלמדת**
- 4 **אף היא על חומרת המעשה וזאת אף אם חלק מהכספים הועברו אליה גם בשל**
- 5 **מצבו הבריאותי הקשה של בנה."**
- 6
- 7 52. כנזכר לעיל, בעדותה של המערערת במשטרה, נרשם מפיה, כי המערערת קיבלה בצורה
- 8 קבועה כספים מן העסק בסדר גודל של 10-15 אלף ₪ ואף צוין כי היא מוציאה כסף מחשבון
- 9 הבנק. בעדותה בבית המשפט הכחישה המערערת את הדברים וציינה שקיבלה כספים מחנן
- 10 ומשפחתו בגדר צדקה בלבד. כך העידה בחקירתה הנגדית (עמ' 46 לפרוטוקול, שורות 18-
- 11 19):
- 12
- 13 **" ש. הודית אפילו עכשיו שכן קיבלת סכומי כסף, 10-15 אלף,**
- 14 **ת. לא בקטע של פרנסה מהעסק אלא כצדקה שהוא עזר לי כמשפחה."**
- 15
- 16 53. אחותה של המערערת, גב' אתי רוזנברג, העידה על מצבה הכלכלי העגום של המערערת
- 17 וציינה כי אספו עבורה תרומות במושב, כדי שתוכל לשרוד. כאשר הוצגה בפניה עדותה של
- 18 המערערת במשטרה, הוסיפה האחות:
- 19
- 20 **" ת. היום בשביל לפרנס משפחה אדם צריך 10-15 אלף מינימום, ממה היא**
- 21 **תחיה? יכול להיות שהיא באמת פנתה אליו, כמה פעמים ביקשה כספים כשהיתה**
- 22 **מאד נזקקת וקיבלה את הסכומים האלה אבל זה לא נחשב כרווח מהעסק."**
- 23
- 24 54. אף אם לא הוכח ההיקף המדויק של טובת ההנאה שקיבלה המערערת, הוכח בפניי כי
- 25 הועברו אליה סכומי כסף מהעסק, בהיקף שלא פחת מעשרות אלפי ₪. אין אנו עוסקים
- 26 באיש קש, כדוגמת טל בנלי, אשר הוכח לגביו, שלא קיבל טובת הנאה כלשהי.
- 27
- 28
- 29 55. לאור כול האמור לעיל, אני סבור, כי על אף שראוי לראות בחנן כבעלים של העסק וכמי
- 30 שניהל את העסק הלכה ולמעשה, רשאי היה המשיב לחייב את המערערת בחוב המס.
- 31 המערערת הייתה רשומה במע"מ כבעלת העסק, חשבון הבנק דרכו שולמו הוצאות העסק
- 32 ואליו הוכנסו תקבולי העסק (למעט התקבולים שהועלמו) היה חשבונה, כאשר כל תשלומי
- 33 העסק הגלויים (להבדיל מן הקניות הבלתי מדווחות) התבצעו באמצעות המחאות בחתימת
- 34 המערערת, במשך שנים רבות מאד. המערערת הייתה מודעת לחוסר האפשרות של חנן לנהל

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

1 עסק על שמו באופן גלוי ונתנה ידה, ביודעין, להעלים את זהותו של חנן מן הרשויות, תוך
2 קבלת טובות הנאה כספיות מהעסק.

3
4

משמעות חיובו במס של חנן

5
6

7 56. אין ספק כי קיים פער ניכר, בין חלקו של חנן, לבין חלקה של המערערת בפרשה זו. חנן הוא
8 זה שניהל את העסק והיה אחראי לביצוע הקניות של הביצים משטחי הרשות ומכירתן
9 בישראל והוא האחראי להעלמת הקניות והמכירות, בגינן נוהלה החקירה הפלילית ובגינן
10 יצאה שומת המע"מ. בכתב האישום המתוקן נכתב כך:

11

12 "יצויין כי הנאשמת לא הייתה מודעת לסכומים שחנן מילא בהמחאות שהנאשמת
13 העבירה אליו לאחר שחתמה על פנקסי ההמחאות הריקים, וכן לא הייתה מודעת
14 לסחר בביצים המזוייפות, ולכך שמיליוני ₪ מתוך הרכוש שעבר בחשבונה היה
15 רכוש אסור לפי חוק הלבנת הון".

16

17 57. במהלך עדותו, נשאל נציג המשיב, מר יובל ארדיטי, לגבי חיובו של חנן. תשובתו הייתה, כי
18 הוצא חיוב לחנן, במקביל לחיוב המערערת וכי השגתו נדחתה, כך שהחוב הפך לבר גביה. מר
19 ארדיטי העיד כי ננקטו פעולות גביה נגד חנן, כגון עיקולים. הוא הוסיף, כי נגבו כספים,
20 במסגרת החילוט בהליך הפלילי.

21

22 58. בכתב הערעור נטען, כי המשיב מנסה לגבות את אותו חוב מע"מ משני גורמים שונים
23 ומשמעות הדבר היא הטלת כפל מס, בגין אותן עסקאות, בעוד שיש לשלם מס אמת ולא
24 כפל מס. מה הדין, כאשר שניים חייבים בחוב מע"מ? האם המשיב רשאי לחייב כל אחד
25 מהם במחצית החוב? או לחלק את החוב ביניהם בחלוקה בלתי שווה? שאלה זו התעוררה
26 בע"א 810/06 שיכון עובדים בע"מ נ' מנהל אגף המכס ומע"מ (7.9.08). באותו מקרה,
27 הוציא המשיב למערערת שם, שומת מס בולים בגין הסכם הלוואה, מבלי שהוציא שומה
28 דומה לקרן נאמנות, שהייתה הצד המלווה באותו הסכם הלוואה. המערערת טענה שם, כי
29 היה על המשיב, לכל היותר, לחייבה במחצית השומה ואת היתרה צריך היה להטיל ישירות
30 על הצד השני להסכם הלוואה. המשיב טען באותו מקרה, כי החלטתו לגבות מצד אחד
31 להסכם את מלוא שיעור המס היא החלטה סבירה. בית המשפט העליון ציין, כי יש להבחין
32 בין שאלת הסמכות, לבין שאלת הפעלת שיקול הדעת. באותו מקרה נדונה הפעלת שיקול
33 דעתו של המשיב, אשר דרש מן המערערת שם, וממנה בלבד, את תשלום מלוא המס. נקבע,

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

- 1 כי שיקול דעתו של המשיב, כמו כל שיקול דעת מנהלי אחר, נתון לביקורת שיפוטית ועליו
 2 להפעילו בסבירות ועל יסוד שיקולים ענייניים. עוד נקבע כי:
 3
- 4 " כפי שנפסק במקרה אחר בו ניתן היה לגבות מס ממספר חייבים: "רשאי גובה
 5 המס לגבות מזה או מזה לפי בחירתו. מובן שהבחירה אסור שתהיה שרירותית,
 6 אלא חייבת להיות עניינית והקושי או הקלות שבגבייה מותר שיהיו בין השיקולים
 7 העיקריים " (ע"א 92/80 מנהל מס רכוש וקרן פיצויים נ' אברהם, פ"ד לו (2)
 8 276,271 (1982), כן השוו: ד"נ 13/70 נכסי אהרן סחרוב בע"מ נ' מנהל מס רכוש
 9 וקרן פיצויים, פ"ד כה (1) 460,457 (1971))."
 10
- 11 59. מסקנת בית המשפט העליון באותו מקרה הייתה, כי פעולת המשיב אינה יכולה לעמוד וכי
 12 פנייה מראש לשני הצדדים להסכם ההלוואה, בגין אותה שומה, מונעת נקיטת פעולת גבייה
 13 שרירותית מצד המשיב כנגד צד אחד בלבד. באותה פרשה, שילמה המערערת את מלוא
 14 סכום השומה, כאשר היא הסכימה, שעליה לשאת במחצית מהסכום הכולל של השומה.
 15 בשים לב לנתונים אלה, קבע בית המשפט, כי הסעד המתאים לפגם שנפל בשיקול דעת
 16 המשיב, הוא סעד השבה, של הסכום ששילמה המערערת, העולה על מחצית מסכום השומה.
 17
- 18 60. בערעור זה, הוברר כי המשיב הוציא שומה לחנן ושומה למערערת. בכתב התשובה מטעם
 19 המשיב הובהר, כי חיובי המערערת וחיוביו של חנן, הם לחילופין וכי אין כוונה לגבות יותר
 20 מפעם אחת את חוב השומה. יחד עם זאת, בשונה מפרשת שיכון עובדים בע"מ, אליה
 21 התייחסתי לעיל, שם מדובר היה בשני צדדים להסכם הלוואה, שחיוביהם נחזו להיות
 22 חיובים שווים, בענייננו, מדובר בשני גורמים שחלקם המוסרי בפרשה אינו שווה. כאמור
 23 לעיל, חלקו של חנן, מבחינת האחריות להעלמת ההכנסות ופסילת הספרים, גדול בצורה
 24 ניכרת, מאחריותה של המערערת. משום כך, ניתן לצפות מרשות המסים, ככול רשות
 25 מנהלית אחרת, כי תשקול, בין יתר שיקוליה, גם את חלקם היחסי של שני הגורמים
 26 המעורבים בפרשה זו. זאת ועוד. במהלך העדויות שמעתי מיותר מעד אחד, כי העסק של
 27 שיווק הביצים ממשיך להתקיים, מאותו מקום ומול אותם ספקים ולקוחות. בנסיבות אלה,
 28 רשאי המשיב לשקול את האפשרות לפעול בגדרי סעיף 106 לחוק מע"מ, כדי לגבות את
 29 החוב. האמצעים החקירתיים והמשפטיים העומדים לרשות המשיב, בהשוואה לאמצעים
 30 הדלים שבידי המערערת, מובילים לכך, שעל המשיב לתת דעתו על המצב שיווצר בעקבות
 31 דחיית הערעור, בהקשר של גביית חובות המס בפרשה זו.
 32
- 33 61. ראוי להבהיר, כי אין בדברים שנאמרו לעיל, כדי להשפיע על קבלת הערעור, שכן דינו של
 34 הערעור להידחות, מן הנימוקים שפורטו לעיל, אולם ראוי כי המשיב ייקח את הדברים
 35 שפורטו בפסקה הקודמת לתשומת ליבו, כאשר ישקול ביצוע פעולות גבייה. למען הסר ספק,

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

1 אין בדעתי להורות למשיב בדבר דרך הפעולה, בה עליו לנקוט ואין בדברים שנאמרו לעיל,
2 כדי להגביל את שיקול דעתו כרשות מנהלית, המבקשת לנקוט בפעולות לשם גביית חובות
3 המס.
4

לפני סיום

5
6
7 62. המערערת עברה במהלך השנים 2006-7 אירועים קשים, אשר החלו עם מותו של שמעון,
8 בעלה המנוח, המשיכו עם מחלת בנה הבכור, אשר נזקק להשתלת کلیה, ובנוסף, גם בתה
9 סבלה מבעיות בריאות. אכן מספר גלי צונמי נחתו על ראשה של המערערת, אשר נקלעה
10 למצוקה קשה. כאשר החלה חקירת משטרה בשנת 2012, ניחתו על ראשה של המערערת
11 מכות נוספות, שהחלו כאשר מצאה עצמה כנחקרת וכנאשמת בהליך הפלילי והמשיכו
12 בעקבות סדרת תביעות שהוגשו נגדה בידי נושים שונים, בבית משפט השלום בת"א, בגין
13 חובות העסק.
14

15 63. בהקשר זה, קשה להישאר אדיש למצוקותיה של המערערת. יחד עם זאת, עסקינן בערעור
16 מס, המתנהל על פי כללים ברורים, שנקבעו על ידי בית המשפט העליון ואשר יושמו בערעורי
17 מס לא מעטים. אני סבור כי יישומם של כללים משפטיים אלה, מחייב את דחיית הערעור.
18

סוף דבר

19
20
21 64. לאור כל האמור, הגעתי למסקנה שאין להתערב בהחלטת המשיב בהשגה ואני דוחה את
22 הערעור, הן ביחס לשומת העסקאות והן ביחס לקנס, שהוטל בעקבות פסילת ספרי העסק.
23

24 65. באשר לחיוב המערערת בהוצאות המשיב, החלטתי לקחת בחשבון את מצבה הכלכלי הקשה
25 של המערערת, המתמודדת מול נושים רבים, לרבות המצוקות הקשות שעברו עליה,
26 ולחייבה בסך של 7,000 ₪ בלבד.
27

28 **מזכירות בית המשפט תמציא את פסק הדין לב"כ הצדדים.**

29
30
31 ניתן היום, כ' תמוז תשע"ו, 26 יולי 2016, בהעדר הצדדים.
32

בית המשפט המחוזי בירושלים

26 יולי 2016

ע"מ 14-11-55361 אלמליח נ' מנהל מעמ לוד

כ"ח

אביגדור דורות, שופט

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7